

עת"א 69937/10-18 - מאלק חגה נגד ועדת שחרורים שמקום מושבה בית סוהר דמון

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 69937-10-18 חגה(אסיר) נ' בית סוהר דמון
תיק חיצוני:

לפני הרכב כבוד השופטים: רון שפירא, נשיא [אב"ד]
אברהם אליקים, סגן נשיא
תמר נאות פרי
העותר

מאלק חגה (אסיר)
ע"י עו"ד גב' סאוסן סבאג

נגד

המשיב

ועדת שחרורים שמקום מושבה בית סוהר דמון

פסק דין

1. בפנינו עתירת אסיר המופנית כלפי החלטת ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר דמון (בראשות כב' השופט סגן הנשיא בדימ' ד"ר מרדכי ארגמן, להלן: "**הוועדה**"), אשר ניתנה ביום 9.10.2018 (להלן: "**ההחלטה**"), במסגרת וש"ר 53250-07-18.

2. בהחלטתה דחתה הוועדה את בקשת העותר לשחרור מוקדם מכוח חוק שחרור על-תנאי ממאסר, תשס"א-2001 (להלן: "**החוק**").

3. העותר, יליד 1995, בן 24, מרצה מאסר בן 18 חודשים בגין עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ריבוי עבירות של מידע כוזב, חדירה לחומר מחשב וריבוי עבירות של הונאה בכרטיס אשראי. ההרשעה נסובה על מסכת של הונאת אינטרנט רחבת היקף, אשר התבצעה במשך כשנתיים, ובמהלכה הקים העותר אתר המתחזה לאתר הקניות "עלי-אקספרס", ועשה שימוש בכרטיסי אשראי של לקוחות רבים, תוך גניבת סכום העולה על 200,000 ₪.

4. אין לחובת העותר עבירות קודמות רבות, והוא ביצע את העבירות כאשר היה בן פחות מ-20 שנה.

5. הוועדה דחתה את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם, תוך שהיא מציינת כי מחוות הדעת של שב"ס מיום 18.7.2018 עולה כי המדובר בעותר שלא היה מעורב בעבירות משמעת וכי ניכרת תובנה ראשונית לחומרת מעשיו. עוד צוין בהחלטה כי העותר מביע חרטה על מעשיו ומטיל את האחריות על כך שחוה קשיים כלכליים ואינו רואה עצמו כמי שזקוק לטיפול, הגם שפנה להכנת חוות דעת של מרכז "אלאמל", אשר הכין לגביו תוכנית שיקום פרטנית פרטית. בהחלטה נקבע כי רמת המסוכנות של העותר גבוהה, וכי אין אינדיקציה להפחתתה - כך ששחרורו המוקדם מסכן את שלום הציבור.

6. על החלטה זו, כאמור, נסובה העתירה הנוכחית.
7. העותר טוען כי יש מקום להתערב בהחלטת הוועדה, נוכח העובדה כי היא לא נתנה משקל ראוי לסיכוי הצלחת השיקום, כמפורט בתכנית השיקום הפרטית, וכי יש בתוכנית זו כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעותר, ככל שקיימת. עוד נטען כי העותר לא השתתף בהליכי שיקום במסגרת בית הכלא, שכן הינו תושב השטחים וכי אין באפשרותו לעבור תהליכים שכאלו - תוך הפנייה לפסיקה לפיה אין לזקוף לחובת אסירים תושבי הרשות נתון זה. עוד נטען כי הוועדה ביססה את כל מסקנותיה באשר למסוכנות על עובדות התיק הפלילי שבו הורשע, אלא שבגין עובדות אלו נגזר דינו, ולא היה מקום לקבוע כי רף המסוכנות הנשקפת ממנו גבוה רק בשל עובדות כתב האישום.
8. המשיבה טענה, כי אין לשנות מהחלטת הוועדה, נוכח המסוכנות הנלמדת גם ממהות העבירות ונוכח העובדה שהעותר לא עבר הליכי שיקום ושתוכנית השיקום הפרטית אינה מספקת.
9. יתר נימוקי העתירה והתשובה מפורטים בכתב העתירה ובפרוטוקול הדיון.
10. לאחר ששקלנו את הטענות ולאחר בחינת המסמכים הרלבנטיים - מצאנו לדחות את העתירה.
11. מקדמית, נזכיר את הברור מאליו והוא כי "אסיר אינו אוחז בזכות קנויה לשחרורו המוקדם ממאסר" רע"ב 6463/18 **זועבי נ' ועדת השחרורים במקום מושבה בבית הסוהר אשל**, פסקה 8 (25.10.2018). בדומה, ההלכה היא כי בית המשפט המנהלי ימעט בהתערבות בהחלטות של ועדת השחרורים, ויעשה כן רק במקרים קיצוניים בהם השתכנע כי נפל בהחלטה פגם מהותי (רע"ב 2713/18 **צלאחאת נ' מדינת ישראל** 8.5.2018) או שההחלטה ניתנה תוך חריגה ממשית ממתחם הסבירות (רע"ב 1863/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** 12.4.2018); רע"ב 5321/17 **אוהב ציון נ' היועץ המשפטי לממשלה** (6.11.2017).
12. במקרה הנוכחי סבורים אנו כי לא נפלה שגגה מלפני הוועדה המצדיקה או מחייבת התערבות.
13. רמת המסוכנות הנשקפת מהעותר אינה מן הנמוכות, ואכן - כפי שקבעה הוועדה, המסוכנות נלמדת מכך שהעבירות בהן הורשע בוצעו ברמת תחכום גבוהה, כלפי מאות אזרחים ישראלים, תוך תכנון קפדני מראש, במשך שנתיים, אגב גניבת סכום של למעלה מ-200,000 ₪ במצטבר, ותוך קשירת קשר לאחר לצורך ביצוע העבירות. המדובר במסוכנות ברף משמעותי, ואף אין פגם בכך שהוועדה מתייחסת במסגרת שיקוליה למהות העבירה שבגינה נגזר על העותר המאסר, על מנת ללמוד מהנתונים על רף המסוכנות, וזאת בהתאם להוראות החוק והפסיקה.
14. נשאלת השאלה אם במהלך תקופת המאסר פחתה אותה מסוכנות, כאשר אין חולק שהעותר לא עבר הליכי שיקום מקיפים במהלך תקופת מאסרו. לגבי נושא זה - יש מתח בין שני גורמים "המושכים" כל אחד לכיוון אחר. מחד - העותר לא השתתף בתוכניות שיקום ואחרות, בשל היותו תושב שטחים ובשל מהות התוכניות המוצעות במתקן הכליאה שם הוא מרצה את עונשו, והפסיקה קבעה כי נתון זה כשלעצמו לא אמור להיזקק לחובתו של האסיר, שהרי אחרת נמצא עצמנו במצב בו באופן עקרוני-קטיגורי, תושבי השטחים לעולם לא ימצאו זכאים לשחרור מוקדם (רע"ב 6259/17 **דוגיא נ' שירות בתי הסוהר** 7.1.2018); רע"ב 3793/17 **אוולד נ' מדינת ישראל** 7.1.2018).
- מאידך - העובדה שיש "סיבה מוצדקת" לאי-השתתפותו של העותר בתוכניות שיקום (בשונה מאסירים שמסרבים לקחת חלק בהליכים שכאלו), אינה משנה את העובדה שהלכה למעשה הוא לא עבר תהליך טיפולי ולא ברור על מה הוא סומך את טענתו לפיה רמת המסוכנות פחתה. יכולים להיות מקרים מיוחדים בהם רמת המסוכנות פוחתת באופן ניכר גם ללא הליכי טיפול, אך הנטל על העותר להראות כי זהו המקרה - והוא לא עשה כן. בתוכנית של מרכז "אלאמל" לא נמצאים נתונים מספיקים לגבי הפחתת המסוכנות עד כה, והנתונים שם מתייחסים בעיקר לאופן שבו התוכנית תפחית את המסוכנות מכאן ולעתיד לבוא. בחוות הדעת של שב"ס מיום 18.7.18 נקבע כי העותר מגלה

תובנה ראשונית לחומרת מעשיו, ולכן אין ספק כי קיימת עוד כבדת דרך עד להגעתו למצב שבו ניתן יהא לומר שהמסוכנות אכן פחתה אל מתחת לרף הנדרש. יש עוד לראות כי הוועדה קבעה שעבירות מרמה דורשות טיפול מעמיק, הן במסגרת הכלל והן לאחר השיקום - ואין להתערב בקביעה זו.

בהקשר זה, הפסיקה קבעה כי ללא קשר לסיבה אשר בעטיה אסיר פלוני לא עבר הליכי שיקום, יש לבחון את השאלה אם מסוכנותו פחתה עד כדי כך ששחרורו המוקדם לא מסכן את שלום הציבור, וזאת נכון למועד שבו נבחנת בקשתו לשחרור המוקדם, וכפי שנקבע ברע"ב 4612/16 פלוני נ' ועדת השחרורים (25.7.2016):

"כאשר אסיר לא השתתף בהליך שיקומי, יש להניח, בהעדר אינדיקציה אחרת, כי מידת מסוכנותו נותרה בעינה. השאלה אם אי-השתתפותו של האסיר בהליך שכזה נבעה ממחדל של המשיבים אינה רלבנטית לשאלת המסוכנות. מסוכנותו של האסיר לא פחתה אך בשל העובדה כי המשיבים לא דאגו למערך שיקום הולם עבורו. כריכת הטענות על אודות מדיניות השיקום של שב"ס עם הטענות על אודות מסוכנותו של המבקש אינה מתיישבת עם תכליות השחרור על-תנאי. ככל שקיימות טענות לעניין מדיניות השיקום של שב"ס, עליהן להישמע במסגרת הליך מתאים, אך הן לא יכולות לשמש כבסיס לטענת העדר מסוכנות של אסיר המבקש כי עונשו יקוצר".

לפיכך, במקרה הנוכחי, יש לקבוע לא נפלה שגגה מלפני ועדת השחרורים עת קבעה שרף המסוכנות נותר כזה המחייב את המסקנה לפיה השחרור המוקדם עלול לסכן את שלום הציבור.

15. באשר לתוכנית הפרטנית שהוגשה מטעם מרכז "אלאמל" נוסף עוד כי המדובר בתוכנית מקיפה, שהושקעה מחשבה בהכנתה והתאמתה לנתוניו של העותר, אלא שעמדת הוועדה הייתה כי אין בתוכנית כדי לאיין את המסוכנות - ואף בקביעה זו לא מצאנו להתערב.

16. הערה אחרונה מתייחסת לעמדת משטרת ישראל, המתנגדת לשחרור המוקדם מחמת העובדה שהיא אינה יכולה לפקח על העותר בתקופת השחרור המוקדם, בשל מקום מגוריו. כפי שנקבע בפסיקה שאזכרה מעלה, ככל שעסקין בתושבי הרשות, נתון זה **כשלעצמו** לא אמור להוות מכשלה מלפניו של מי שמבקש שחרור מוקדם (ושוב, מחמת העובדה שאם יכולת הפיקוח מהווה תנאי מחייב - אזי שאסירים תושבי השטחים לעולם לא יזכו לשחרור מוקדם). עם זאת, במקרה הנוכחי, העדר היכולת לפקח על העותר לא נובעת רק ממקום מגוריו אלא גם ממהות העבירה שבוצעו וסוג המסוכנות. המדובר בעבירות כלכליות במרחב הרשת האינטרנטית, אותן ניתן לבצע מכל מקום, בשטחים או בארץ, והקושי בפיקוח לא נובע רק ממקום המגורים של העותר. ברור כי אין הכוונה לומר שבסוג שכזה של עבירות לעולם לא ניתן יהא להורות על שחרור מוקדם בשל הקושי בפיקוח, אך במקרה הנוכחי, הדברים מצטברים לשאר השיקולים של הוועדה, באופן שמחייב את המסקנה לפיה ההחלטה אינה סוטה ממתחם הסבירות באופן המחייב התערבות מנהלית בעבודתה המקצועית של הוועדה, בבחינת החלפת שיקול דעתה בשיקול דעתו של בית המשפט המינהלי (רע"ב 3749/17 סטצנקו נ' מדינת ישראל (27.3.18)).

17. לכן, מצאנו לדחות את העתירה.

18. המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים בהקדם האפשרי.

ניתן היום, ג' כסלו תשע"ט, 11 נובמבר 2018, בהעדר הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

אברהם אליקים, סגן
נשיא

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]